

Het einde van de klassikale les?

ERVARINGEN MET DE DIGITALE LEEROMGEVING TELETOP

Hoewel de mogelijkheden van ICT en educatie nagenoeg eindeloos lijken, is de inzet van computers in het onderwijs tot op heden beperkt gebleven tot incidenteel hulpmiddel. Nu steeds meer scholen gebruik gaan maken van digitale leeromgevingen, lijkt de pc een meer centrale rol te krijgen in het voortgezet onderwijs. Peter Wassenaar zette zijn ervaringen met de elektronische leeromgeving Teletop op een rij.

Op mijn school werken we op de afdeling vmbo-tl met leergebieden. Zelf geef ik er het leergebied mens en maatschappij. In de klassen een en twee werken de leerlingen tijdens alle lessen in tweetallen achter één computer. Op deze afdeling gebruiken we, evenals op de afdelingen havo en vwo, de elo Teletop.

In deze elektronische leeromgeving vinden leerlingen een studiewijzer, die precies aangeeft waaraan ze moeten werken. In de studiewijzer kunnen links naar websites en/of in de elo geplaatste leermiddelen als geluidsbestanden, video of Worddocumenten geplaatst worden. Gemaakte opdrachten worden via de studiewijzer digitaal ingeleverd en als de docent het werk beoordeeld heeft, kan de leerling de beoordeling in de elo aflezen. In de elo heeft de docent zelf een goed overzicht van het door de leerling ingeleverde werk. Leerlingen kunnen zo goed zelfstandig werken en de docent kan ze toch goed controleren/volgen.

De studiewijzer kan op individuele leerlingen of groepen leerlingen worden afgestemd. Leerling A ziet in zijn of haar studiewijzer dan andere opdrachten dan leerling B. Het kost de docent behoorlijk wat tijd om zo'n wijzer op maat te maken. Zo'n studiewijzer heb je ook niet in één keer af. Elk jaar sleutel je er aan. Verbeter je dingen. Voeg je opdrachten toe. Maar als je de studieplanner

eenmaal klaar hebt, hoeft je in het vervolg nog slechts de data in te voeren en specifieke opdrachten aan leerlingen toe te wijzen.

Je kunt leerlingen in de elo toetsen laten maken. In Wintoets gemaakte toetsen kunnen in de elo geïmporteerd worden. Echte toetsen laten we echter in Wintoets zelf maken omdat de elo niet alle vragen van Wintoets ondersteunt en omdat de layout van het laatste programma er mooier uitziet.

'Mag je dan niet meer klassikaal les geven?'

Sinds kort is het mogelijk dat het resultaat van de toets in de elo bepaalt welke regels de leerling in de studiewijzer te zien krijgt. Omdat de leerling na het maken van de toets meteen verder moet kunnen werken, zet je geen open vragen in de toets. De leerling krijgt bij een slecht resultaat herhalingsopdrachten en bij een goed resultaat verdiepingsoopdrachten. Dit kunnen opdrachten uit de methode zijn, maar je kunt ook eigen opdrachten in de elo plaatsen.

Differentiatie op tempo en/of niveau is hiermee opeens veel gemakkelijker geworden.

Peter Wassenaar is docent geschiedenis en maatschappij op De Nieuwe Veste in Coesborden, afdeling Havo/vmbo-tl.

Communicatiecentrum

Een elo is ook een communicatiecentrum. Je kunt het berichtensysteem gebruiken om informatie uit te wisselen. In klas 3 en 4 van tl hebben de leerlingen bijvoorbeeld (nog) geen computerlokaal tot hun beschikking. Toch gebruik ik ook daar de elo, in dit geval voor het vak geschiedenis. De elo wordt bijna alleen maar gebruikt voor contact met de leerlingen buiten de lessen. Leerlingen kunnen door de docent begeleid worden bij het maken van een sectorwerkstuk en een praktische opdracht. Ook is materiaal dat ik maak zoals aantekeningen en powerpointpresentaties door leerlingen achteraf op te vragen. Ideaal voor leerlingen, die lessen hebben gemist. Het communicatiecentrum van de elo biedt echter meer mogelijkheden. Je kunt leerlingen digitale werkplaatsen toewijzen, waar zij gezamenlijk kunnen werken aan een opdracht. Het voordeel is dat leerlingen thuis en op school via de elo bij hun documenten in de werkplaats kunnen en voor het samenwerken is het niet nodig dat de leerlingen dicht bij elkaar in de buurt wonen. Uitgevers zetten op dit moment de eerste stappen om kant en klare studiewijzers te maken, maar daar moet nog wel het een en ander gebeuren. De uitgever van de methode die ik gebruik levert al wel een studiewijzer, maar daarvoor moet je naar hun internetomgeving gaan terwijl ik de studiewijzer in mijn elo wil hebben staan.

Kloof tussen docenten

Leerlingen hebben geen problemen met het gebruik van de elo, sommige docenten hebben er echter meer moeite mee. Een groep docenten komt niet veel verder dan het plaatsen van een studiewijzer in de elo, terwijl een andere groep steeds meer gebruikt maakt van de vele mogelijkheden, die het werken met een elo biedt. Deze twee groepen groeien steeds meer uit elkaar. Veel collega's van de eerste groep komen dan ook met vragen. Een paar voorbeelden: 'Gaan de leerlingen niet stiekem andere dingen doen op hun pc?' Dat is goed mogelijk. Je zou er voor kunnen kiezen om bepaalde sites te blokkeren. Naar mijn idee is het beter om het computergedrag van leerlingen te registreren en leerlingen achteraf aan te spreken op hun gedrag. Voor het blokkeren en registreren van websites zijn tal van andere programma's. Daarnaast gebruiken wij in de les

een programma waarmee ik kan zien wat de leerlingen op hun pc aan het doen zijn. Ik kan met dat programma o.a. de controle van de pc van de leerling overnemen en bijvoorbeeld het internet blokkeren.

'Is de docent overbodig geworden?' Absoluut niet. De docent stuurt het onderwijsproces via de studiewijzer van de elo. Zijn/haar kennis is noodzakelijk om de leerlingen gevarieerde opdrachten aan te bieden, feedback te geven, opdrachten na te kijken.

'Heb je niet veel minder contact met je leerlingen?' Nee,

'Differentiatie op tempo of niveau is veel gemakkelijker geworden.'

ik geef steeds minder klassikaal les. Ik help leerlingen individueel en dan heb je meer contact dan wanneer je klassikaal aan het lesgeven bent.

'Mag je dan niet meer klassikaal les geven? Een geschiedenisdocent moet toch een verhaal kunnen vertellen.' Het gebruik van Teletop betekent niet per definitie het einde van de klassikale les. Zorg dat je naast computerlokalen waar de leerlingen zelfstandig achter de pc kunnen werken ook lokalen hebt voor een klassikale les. Bij mij op school hebben we er voor gekozen om vanaf volgend jaar naast het pc-lokaal een kleine instructieruimte te creëren. Een onderwijsassistent kan dan zorgen dat alles goed verloopt in het pc-lokaal en de vakdocent geeft in de ruimte ernaast instructie aan een kleine groep leerlingen.

Workshop Teletop tijdens de VGN-didactiekdagen.

